

לילדת ליהודים בלב 100 / 18.5.64

גב' שרון, אישי פר הדואר, בבירותיי ורבותיי,

ראשית כל - בשם מרים ובססי - תודה על ברכת דרך צלחה

שאתם מברכים אותי. אחרי שאני שומע דברי ברכה כאלה נופלת עלי
אימה. אילו קיוויתם מידי לקצת פחות, היה לי אולי יותר קל שלא
לאכזב אתכם. אינני יכול אלא להתגחם בכך, שהצלחה היא על כל
מניס בידי פטים ואנו, בשך רדם פשוטים, יכולים רק לעשות כמיטב
יכולתנו.

אינני יודע אם יש איזו עדה בישראל שהסכימה בזמן סך

הזמנים לעמוד - כפי שנאמר כאן - "בבירי דרכים". דומני שזהו
ענין חשוב סכדי שאפשר יהיה להשאיר אותו בידיה של איזו עדה שהיא.
שהרי לא בהסכמתה (או באי-הסכמתה) של עדה המדובר. אינני יודע,
אולי יהיה פעם ברוח לאיזו עדה לעמוד סך הצד. אין לה רשות לעשות
זאת. זה איננו ענינה הפרטי. העם כולו לא יוכל לוותר על תרומתה
לחיינו. לפי דעמי - במידה שיש משמעות למילים האלה - אסור
ל"אשכנזים" להסכים שאיזו עדה אחרת תהיה אדישה למעשה המפורתי, כשם
שאסור לעדות אחרות להסכים להתבדלות "אשכנזית".

הנדלי תרבות בין קיבוצים יהודיים, הבאים על סדרתם,

הם דבר ספור. יבוא כל אחד את תרומתו המיוחדת לבנין המשותף.

הסכנה היא בריכוזו של פער חברתי וכלכלי על הנדלי תרבות ועדת;

וכאן סופלת על כולנו שליחות חינוכית וחברתית גדולה. תנועת

העבודה הציונית שאבה הרבה ממורשתה של התנועה המהפכנית הרוסית.

בדמה לי שהגיע הזמן שבסגל לעצמנו טושג אחד נצטח בתוכה:

"ההליכה אל העם", פירושו של דבר הוא: מי שזכה סירי חברתנו

להזדמנות לרכוש דעה ויודע, אינו צריך לראות בכך עילת החנשאות

וטעם לפער, אלא עול חובה חברתית ומרביתית, להבחיל מפרי דעתו

והיבוכו למי שלא זכה להם. למדנו - "כל הלומד-על-טבת ללמד

מספיקין בידו ללמוד וללמד." איבני יודע אם סותר להפוך את

מאמרו של רבי ישמעאל ולומר שכל הלומד שלא על-טבת ללמד אין

מספיקים בידו אפילו ללמוד". אבל דבר אחד ברור, והוא שכל הנהגת

מן הציבור המספיק בידו ללמוד, חייב להחזיר לציבור טן החיל

שרכש לו סכנתו.

ואיני יודע קיבוץ יהודי אחד שאין לו מה ללמד לכולנו.

חודה לכם רבותיי.